

Allergische reacties luchtwegen

Inhoudsopgave

- Wat is de gewenste situatie?
- Maatregelen
- Checklist
- Toelichting op de maatregelen

Goedgekeurd door Sociale Partners

Gepubliceerd als informatief, Juli 2026

Inademen van plantaardige stoffen (pollen, plant- en/of zaaddeeltjes) of schimmelsporen tijdens gewas-, oogst- en verwerkingswerkzaamheden kan irritatie en/of een allergische reactie veroorzaken aan de luchtwegen. Klachten aan de luchtwegen bij inademing beginnen vaak onschuldig zoals prikkeling van de luchtwegen, niezen en hoesten. Uiteindelijk kan dit overgaan in ergere klachten als bronchitis, benauwdheid, astma of een verminderde longcapaciteit. Bij stuifmeel is het mogelijke gezondheidseffect op lange termijn een allergie (pollinosis). Symptomen daarbij zijn onder andere jeuk van neus en/of ogen, niesbuien, waterige neusvloed, rode/tranende ogen. Langzaam kan dit overgaan in blijvende luchtwegproblemen zoals astma en bronchitis. Schimmels en sporen kunnen worden ingeademd bij het werken in ruimtes met een hoge luchtvochtigheid en een slechte ventilatie.

Het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen en biologische stoffen in de vorm van biologische agentia in de Arbowet ook wel omschreven als kleine 'levende organismen' (virussen, bacteriën of parasieten) vallen buiten de scope van dit thema.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Contact met plantmaterialen en/of zaden die irritatie en/of allergische reacties kunnen veroorzaken, wordt zoveel als mogelijk beperkt of voorkomen.
- ✓ De werkgever heeft geïnventariseerd of en welke plantmaterialen en/of zaden die in het bedrijf voorkomen irritatie en/of allergische reacties kunnen veroorzaken en heeft indien nodig doeltreffende maatregelen genomen zodat gezondheidsrisico's voor werknemers voorkomen of beperkt worden.
- ✓ Medewerkers hebben een duidelijke en begrijpelijke instructie ontvangen over de werkwijze waarop voorkomen wordt dat gezondheidsklachten ontstaan door blootstelling aan plantmaterialen en/of zaden die irritatie en/of allergische reacties kunnen veroorzaken.
- ✓ Er is toezicht georganiseerd op veilig en gezond werken

Maatregelen

- ➔ Inventariseer in de risico-inventarisatie en evaluatie (RIE) de mogelijke blootstelling aan plantaardige stoffen of schimmels die irritatie en / of allergische reactie kunnen veroorzaken. Stel vast in welke situaties via inademing en omstandigheden (type behandeling / verwerking) dit kan gebeuren en welke voorzorgsmaatregelen moeten worden genomen. Zie de toelichting op de maatregelen hieronder.

- Tref zoveel als mogelijk maatregelen om blootstelling te voorkomen.
- Zorg voor voldoende kennis over biologische deeltjes die voorkomen en het voorkomen van klachten.
- Daarnaast verlangt de Arbowet dat de maatregelen in een bepaalde volgorde worden genomen, waarbij eerst naar de bron van het probleem wordt gekeken. Dit wordt de arbeidshygiënische strategie genoemd. Het is alleen toegestaan een niveau te verlagen als daar goede redenen voor zijn (technisch en uitvoerende redenen). Die afweging geldt voor elk niveau opnieuw. Als de maatregelen binnen een beheersingsniveau de risico's niet voldoende wegnemen, kunnen maatregelen uit verschillende niveaus gecombineerd worden.
- (bron)
Voorkom contact met plantmaterialen en zaden die gezondheidsklachten kunnen veroorzaken. Bijvoorbeeld door de werkwijze hierop af te stemmen. Leg de gemaakte afspraken vast in een werkinstructie zodat dit duidelijk is.
- (collectief)
Beperk het aantal blootgestelde medewerkers en/of de blootstellingsduur door taakrotatie
- (individueel)
Laat een medewerker die overgevoelig is voor bepaalde plantmaterialen en/of zaden ander werk doen of in een ander gewas werken dat geen irritatie en/of allergie veroorzaakt. EN:
- Verwijs medewerkers met klachten door naar de bedrijfsarts die als dit nodig is, kan doorverwijzen naar een specialist. Bijvoorbeeld een dermatoloog of allergoloog.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen
 - Stel handschoenen (vinyl/nitril (poedervrij en zonder rubberversnellers)) beschikbaar en zo nodig - bij inademing en/of contact met de ogen adembescherming FFP2 en/of een veiligheidsbril beschikbaar. EN:
 - Maak duidelijke afspraken over bij welke werkzaamheden welke persoonlijke beschermingsmiddelen gedragen moeten worden, het onderhoud en de vervanging van de persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Preventief Medisch Onderzoek (PMO)
Bied medewerkers een Periodiek Arbeids Gezondheidskundig Onderzoek (PAGO) / Preventief Medisch onderzoek (PMO) aan.
Reageert een medewerker tijdens zijn werk allergisch, dan zal de medewerker geadviseerd worden contact te zoeken met bedrijfsarts. Eventueel volgt een individueel arbeidsgezondheidskundig onderzoek. Blijkt er een direct verband te bestaan tussen de allergische reactie en het contact met bepaalde plantmaterialen en/of zaden, dan dient elke verdere blootstelling voor deze medewerker te worden vermeden.

Checklist

- ☐ Wordt de kleding erg stoffig: trek dan regelmatig schone kleding aan.
- ☐ Meld een irritatie en/of allergie voor een bepaald gewas bij je leidinggevende en/of bedrijfsarts.
- ☐ Was de handen bij pauzes en bij beëindiging van de werkzaamheden.

- ☐ Gebruik zo nodig eventueel adembescherming FFP2 als blootstelling niet is te voorkomen.

Toelichting op de maatregelen

Luchtwegblootstelling:

- Ga na in welke situaties en omstandigheden (welke periodes van het jaar) blootstelling kan plaatsvinden en ga na welke medewerkers gevoelig zijn.
- Neem voorzorgsmaatregelen volgens arbeidshygiënische strategie zoals:
 - bij de planning van de werkzaamheden rekening houden met omstandigheden (droog weer) en laat een medewerker waarvan bekend is dat deze overgevoelig is ander werk doen.
 - ga stofvorming tegen bij het snoeien door werkzaamheden te plannen bij vochtige weersomstandigheden.
- Geef bij het inwerken aantoonbaar voorlichting over welke plantmaterialen en/of zaden irritatie en/of allergieën kunnen veroorzaken, de werkwijze hoe dit te voorkomen en het melden van gezondheidsklachten na blootstelling aan deze biologische stoffen bij de leidinggevende en/of bedrijfsarts. Benadruk hierbij ook het belang van goede persoonlijke hygiëne. Herhaal de voorlichting en instructie elk jaar.
- Als inademing niet kan worden voorkomen, verstrek dan adembescherming FFP2 en zorg dat deze worden gedragen.
- De leidinggevende houdt toezicht op de maatregelen.

Aandachtspunten met betrekking tot bijzondere groepen

Zwangeren	De wet regelt geen specifieke richtlijnen en regels voor deze doelgroep op dit gebied. Zorg voor maatwerk bij de inzet- en belastbaarheid van deze werknemers in overleg met een leidinggevende, bedrijfsarts of andere bevoegde.
Anderstaligen	Bied instructie en voorlichting in meerdere talen aan. Pictogrammen kunnen hierbij een visuele ondersteuning geven.
Jongeren (jeugdigen/kinderen)	Jongeren <18 jaar verrichten geen taken waarbij zij mogelijk worden blootgesteld aan allergenen. Leg dit duidelijk vast in een beleid.